

De Toekomstbestendigheid van Waspik

*'Het moment van de verandering
is het enige gedicht'*

(Adrienne Rich)

Waspik, november 2022

Voorwoord

In opdracht van Stichting Platform Waspik heeft een kleine werkgroep de opdracht gekregen met adviezen te komen met betrekking tot de toekomst van het dorp Waspik na 2025. De aanleiding hiervoor is het visiedocument van de Gemeente Waalwijk over hoe de gemeente eruit zou moeten zien in 2025. Dit interessante en goed onderbouwd document bestond voornamelijk uit een visie over de stad Waalwijk, waardoor de aandachtsvelden voor de kleine kernen onvoldoende werden uitgewerkt.

Bert de Graauw, deelnemer van Stichting Platform Waspik en inwoner van Waspik, heeft de uitdaging aangenomen om te onderzoeken of het mogelijk zou zijn een richting aan te geven hoe het perspectief van Waspik eruit zou kunnen zien. Hij heeft hierbij ondersteuning gevraagd van Kees van Loon uit Waalwijk op basis van een 'spoorboekje', dat besproken is in de kleine werkgroep.

Door het uitbreken van Covid-19 heeft de opdracht ruim twee jaar stilgelegen en hebben de laatste interviews recentelijk plaatsgevonden. Het hele proces heeft hierdoor vier jaren geduurd. Uiteindelijk zijn wij erin geslaagd een aantal aanbevelingen te doen die we hebben geselecteerd uit de opbrengsten van de diverse interviews en besprekingen.

Bert de Graauw

Leeswijzer

Voorwoord	2
0 Inleiding	4
1 Het proces	6
2 Samenvatting interviews	7
2.1 De jongeren tot 30 jaar	7
2.2 De leeftijdsgroep 30 tot 55 jaar	7
2.3 Senioren	9
2.4 Huurdersbelangenvereniging Samen Sterk	10
2.5 Sociaal Cultureel Centrum Den Bolder	11
2.6 Buurthuis 't Schooltje	12
2.7 Stichting Platform Waspik	13
3 De gemeente Waalwijk	15
4 Onze aanbevelingen	16
4.1 De vitaliteit in bevolkingsopbouw garanderen	16
4.2 Sociaal Cultureel Centrum Den Bolder	18
4.3 Buurthuis 't Schooltje	21
4.4 Vrijwilligerswerk	22
4.5 Samenlevingsopbouw	23
4.6 Stichting Platform Waspik	23
5 Tot slot	25
Literatuurlijst	26

0. Inleiding

Wij gebruiken in deze notitie meermaals het woord 'onderzoek'. Echter, dit zou impliceren dat er een uitgebreid sociologisch onderzoek zou hebben plaatsgevonden. Dat is hier niet het geval. Het betreft een kleinschalig, steekproefsgewijs onderzoek, waarbij de deelnemers willekeurig zijn gekozen.

Hierbij hebben wij ons gericht op de navolgende doelgroepen:

- Jongeren tot 30 jaar
- Leeftijdsgroep 30 tot en met 55 jaar [middengroep]
- Senioren
- Voorzieningen en kleinbedrijf

In de interviews hebben wij o.a. getracht te traceren of er – nog - sprake zou zijn van een tegenstelling tussen Waspik-boven [Zuid] en Waspik-beneden [Noord]. Wij hebben bewoners uit beide delen geïnterviewd. Niet bedoeld om tegenstellingen aan het licht te brengen, maar meer om te onderzoeken hoe breed de sociale cohesie in geheel Waspik ontwikkeld is.

Ondersteunend aan dit onderzoek is gesproken met:

- Een supermarktondernemer
- Een horecaondernemer
- Sociaal Cultureel Centrum Den Bolder
- Buurthuis 't Schooltje
- Senioren Vereniging Waspik,
- Huurdersbelangenvereniging Samen Sterk
- Het dagelijks bestuur van Stichting Platform Waspik.

Naast de interviews hebben wij gebruik gemaakt van twee specifieke onderzoeken en aanwezige literatuur. De twee onderzoeken zijn uitgevoerd door studenten van Avans Hogeschool.

De in dit rapport beschreven aanbevelingen betreffen globale adviezen, opgedaan in de verschillende interviews en onderzoeken, en hebben te maken met de toekomstbestendigheid van Waspik.

De aanbevelingen betreffen voornamelijk de samenlevingsopbouw. Het rapport is meer een discussienota dan dat het een nieuw 'spoorboekje' zou zijn naar de toekomst.

Dit rapport kan ondersteuning bieden om de specifieke belangen van een kleine kern - in dit geval Waspik - stringenter op de kaart te zetten binnen het toch wel algemeen beleid van de gemeente Waalwijk.

De schrijvers zijn ervan overtuigd dat Waspik als kleine kern recht heeft op een bij haar passende toekomst. Een toekomst die de leefbaarheid en vitaliteit van het dorp bewaakt en mogelijkheden biedt voor alle leeftijdsgroepen.

Wij danken alle geïnterviewden voor hun openhartigheid en bereidwilligheid. Zonder deze interviews zouden wij nooit tot deze notitie hebben kunnen komen.

1. Het proces

De inzet van de werkgroep was om zo objectief mogelijk het onderzoek uit te voeren. Om dit te bewerkstelligen hebben wij contact gezocht met Avans Hogeschool in Breda en 's-Hertogenbosch.

In het kader van afstudeeropdrachten – met medewerking van Avans Hogeschool - hebben een tweetal onderzoeken plaatsgevonden.

Het eerste onderzoek met de titel *'Samenleven in Waspik'* is gericht op de terugloop van het aantal jongvolwassenen in Waspik en gebaseerd op een aantal interviews met zowel jongvolwassenen nog woonachtig in Waspik als niet meer woonachtig in Waspik. Het onderzoek is afgerond in mei 2019.

Het tweede onderzoek met de titel *'Voorzieningen voor een leefbaar en vitaal Waspik'* richt zich op de voorzieningen in combinatie met de leefbaarheid en vitaliteit in het kerndorp Waspik. Het onderzoek is gericht op twee doelgroepen: de starters en de senioren. De kernvraag: "Wat heeft Waspik nodig aan voorzieningen om ook in de toekomst leefbaar en vitaal te blijven om inwoners van Waspik aan zich te blijven binden?" Het onderzoek is afgerond in december 2020.

Daarna heeft door Covid-19 het proces stilgelegen. In tussentijd zijn nog opdrachten verstrekt aan Avans Hogeschool voor nader onderzoek, maar iedere keer moesten deze weer worden ingetrokken vanwege Corona. Daarom is besloten een deel van het onderzoek zelf ter hand te nemen om op deze wijze toch tot een afronding met aanbevelingen te komen.

De interviews zijn gehouden door Bert de Graauw en Kees van Loon. Hierbij hebben we de zorgvuldigheid ingebouwd door bij specifieke doelgroepen het onderzoek alleen door Kees van Loon te laten doen om de onafhankelijkheid te bewaken. De onderzoeken met Sociaal Cultureel Centrum Den Bolder, Buurthuis 't Schooltje, Stichting Platform Waspik en HBV Samen Sterk zijn door beiden gedaan.

In het rapport hebben wij ervoor gekozen om het interview met de horeca- en supermarkt-ondernemer niet specifiek te vermelden, maar deze wel te betrekken bij onze aanbevelingen. De reden hiervoor is dat één representant van een bedrijfstak te 'mager' is om de gehele bedrijfstak te vertegenwoordigen. Echter, voor onze beeldvorming was het uiterst belangrijk ook deze sectoren te interviewen.

De notitie zal worden aangeboden aan de Stichting Platform Waspik. Het zou een goede zaak zijn dat deze notitie ook aangeboden wordt aan het College van Burgemeester en Wethouders en de Raad van de gemeente Waalwijk.

Ongeacht wat de Stichting Platform Waspik met de notitie zal gaan doen, zullen wij alle geïnterviewden een exemplaar doen toekomen als dank voor de medewerking.

2. Samenvatting van de interviews onder de doelgroepen

2.1 De jongeren tot 30 jaar

Uit de interviews met de jongeren blijkt, dat zij blij zijn te wonen en te recreëren in het dorp Waspik. Een samenleving die zich kenmerkt door een groot gemeenschapsgevoel en een goed en warm verenigingsleven. Het dorp is veilig voor kinderen en ouderen.

De jongeren achten Waspik geen open dorp voor nieuwkomers. Nieuwkomers moeten zich aanpassen aan de 'Waspikse manier'. Doe je dit niet, dan is het lastiger een plaatsje in de gemeenschap te verkrijgen. Zij pleiten er dan ook voor om eenmaal per jaar een groot evenement te organiseren om nieuwkomers te verwelkomen.

De jongeren worden dikwijls gedwongen het dorp te verlaten om te gaan studeren of elders te gaan werken. Mede doordat het openbaar vervoer slecht geregeld is, zijn de reistijden naar studie of werk lang. Dit heeft tot gevolg: de wens en wil om het dorp te verlaten. Toch blijft Waspik ook deze groep trekken en menigeen zou er graag terugkeren. Hierbij stuiten zij op het probleem dat er onvoldoende betaalbare starterswoningen zijn, waardoor zij wel naar elders moeten uitwijken. Eenmaal ergens anders wonend en opgenomen in een nieuwe gemeenschap vermindert de wil om opnieuw naar Waspik terug te keren. Zij pleiten voor een initiatief als carpoolen, maar vinden dat dit door anderen georganiseerd moet worden. Daarnaast zouden zij gebaat zijn met woningen voor starters en sociale woningen.

De jongeren zijn bij het uitgaan absoluut niet alleen gericht op Waspik. Na het sporten gaan zij naar elders om uit te gaan. Zij verwachten niet dat er initiatieven worden genomen om het uitgaan voor deze groep ook in Waspik vorm te geven. Sterker nog, zij adviseren om vooral geen concurrentie aan te gaan met de grotere steden.

Jongeren vinden het belangrijk dat in Waspik het dorpsgevoel blijft bestaan, evenals het verenigingsleven.

De jongeren uit Waspik ervaren nauwelijks het gevoel van 'boven' en 'beneden'. Zij vinden dit meer iets van de oudere generatie.

Naar de toekomst van Waspik achten zij het volume, het aantal inwoners, de voorzieningen en het aanbod van de detailhandel evenals de horeca passend bij Waspik. Echter, het huidige aanbod moet minimaal wél blijven bestaan. Dat vraagt extra aandacht. Jongeren vinden het ook belangrijk dat het dorpsgevoel blijft bestaan, evenals het verenigingsleven.

Op de vraag of de jongeren kennis hebben van de Stichting Platform Waspik blijkt, dat zij hier geen beelden bij hebben. Hierbij moet opgemerkt worden dat zij zich in deze leeftijdsfase ook niet actief bezighouden met wat het dorp voor de toekomst vraagt.

2.2 De leeftijdsgroep 30 tot 55 jaar

Uit de interviews met representanten uit bovengenoemde leeftijdsgroep blijkt, dat zij ook blij zijn te wonen en te recreëren in het dorp Waspik. Zij zien Waspik als een samenleving die zich kenmerkt door een groot gemeenschapsgevoel en een goed verenigingsleven. Het

dorp is veilig voor kinderen en ouderen. In tegenstelling tot de jongeren vinden zij dat Waspik een open cultuur kent en dat je snel wordt opgenomen in de gemeenschap. Je moet er echter zelf wel enige inspanningen voor doen.

Zij ervaren ook nauwelijks iets van een tegenstelling tussen Waspik-boven en Waspik-beneden. Waar ze ook wonen, ze voelen zich vooral 'Waspikker'. Mensen die later in Waspik zijn komen wonen, herkennen een mogelijke tegenstelling tussen 'boven' en 'beneden' al helemaal niet.

Deze leeftijdsgroep zou wel graag een meer gevarieerde, kleinschalige horeca willen zien. Vooral op het gebied van eetmogelijkheden. Hier ontbreekt het aan verscheidenheid in aanbod en prijs. Zij moeten daarvoor uitwijken naar elders buiten het dorp om meer variatie in eetaanbod te vinden.

Over het algemeen is men tevreden over het volume van het dorp. Het dorpsgevoel moet zeker blijven bestaan. Voor deze groep is Sociaal Cultureel Centrum Den Bolder belangrijk en ook dat deze zich blijft richten op de gehele gemeenschap.

Voorkomen moet worden dat bepaalde voorzieningen, zoals de bibliotheek, geheel gaan verdwijnen. Zij vinden het nu al jammer dat een deel van de bibliotheek-functie is overgeheveld naar Waalwijk.

Zij achten het daarnaast van belang dat er meer aandacht is voor de kinderen en jeugd; het aanbod daarvoor is te beperkt. Zij verwachten dat de komst van een nieuwe sporthal een boost zal gaan geven aan het verenigingsleven.

Belangrijk aandachtspunt is voor hen het aanbod van de detailhandel. Zij zijn van mening dat dit naast de aanwezigheid van supermarkt[en] moet blijven bestaan. Zij hebben geen moeite met het feit dat in Waspik-boven alle voorzieningen, met uitzondering van Buurthuis 't Schooltje naar Waspik-beneden zijn gegaan, maar zetten vraagtekens bij de gemaakte schoollocatie keuze. Zo is in Waspik-boven veel nieuwbouw gepleegd voor jonge gezinnen, maar de schoollocatie is naar Waspik-beneden verplaatst.

Waspik is een uniek dorp. Dat zou meer uitgebuit kunnen worden. Een breder aanbod van horeca is wenselijk.

Zij vinden Waspik een uniek dorp en dit zou meer uitgebuit moeten en kunnen worden. De uniekheid van Waspik wordt gekenmerkt door het grote verenigingsleven, maar ook het vele aanwezig groen, de groenvoorzieningen en de natuur. Hier liggen ook nieuwe kansen voor een breder aanbod van horeca. Om dit te versterken zou een bewegwijzerde fietsroute gemaakt kunnen worden langs de plaatselijke horeca. Daarnaast zou onderzocht moeten worden of kleinschalige overblijfrecreatie langs het Halve Zolenpad mogelijk is.

Deze leeftijdsgroep is bekend met de Stichting Platform Waspik als naam, maar heeft nauwelijks kennis van wat het Platform inhoudt, wie er deel van uitmaken en wie het Platform representeert. Zij vernemen weinig van de activiteiten van het Platform Waspik. Zij adviseren te onderzoeken of een [digitale] dorpskrant tot de mogelijkheden behoort.

2.3. Senioren

In dit kader hebben wij gesproken met het bestuur van Senioren Vereniging Waspik (SVW), een vereniging - aangesloten bij de KBO-Brabant - voor alle ouderen in Waspik.

Ook ouderen zien Waspik als een dorp dat zich kenmerkt door een groot gemeenschapsgevoel en een goed en warm verenigingsleven. Het dorp is veilig voor ouderen. Zij vinden eveneens dat Waspik een open cultuur kent en dat je snel wordt opgenomen in de gemeenschap. Je moet er echter zelf wel enige inspanningen voor doen.

Zij erkennen dat de ouderen nog wat traditioneel denken. Dat er enige tegenstelling is tussen Waspik-boven en Waspik-beneden wordt herkend, maar door het organiseren van activiteiten in zowel Buurthuis 't Schooltje, als in Sociaal Cultureel Centrum Den Bolder probeert de Senioren Vereniging Waspik dit gevoel tegen te gaan.

Bij senioren uit Waspik-boven leeft het gevoel - doordat bijna alle voorzieningen aldaar zijn verdwenen – dat: “Het makkelijker is naar beneden te gaan, dan naar boven.”

De Senioren Vereniging Waspik kent wel een vorm van ‘concurrentie’. Een voorbeeld hiervan is de Zonnebloem. Beide organisaties kennen een gedeeltelijk overlappende doelgroep. Toch is hier nauwelijks sprake van structurele samenwerking en is er een vorm van concurrentie op het gebied van lidmaatschapsgelden en aanbod.

Het traditionele aanbod voor senioren lijkt ook aan vervanging toe. De ‘jongere’ ouderen kennen andere wensen en voelen zich nauwelijks thuis bij het traditionele aanbod. Dit vraagt van het bestuur van Senioren Vereniging Waspik dat men nadenkt over de continuïteit van de vereniging. Daarbij speelt ook dat de vergrijzing binnen het bestuur toeslaat en er nauwelijks aanwas is van nieuwe [vrijwillige] bestuurders. Ook het begeleiden van de uitvoerende activiteiten komt - door een gebrek aan vrijwilligers - steeds meer op het bordje van het bestuur te liggen.

Daarom denkt het bestuur veel in de richting van een vergaande samenwerking met de Zonnebloem en het Sociaal Contact Waspik, om de krachten te bundelen en een breed aanbod te kunnen realiseren. De aandacht van het bestuur van Senioren Vereniging Waspik zou zich dan meer kunnen richten op belangenbehartiging en ondersteuning [cliënt-ondersteuning].

Een van de speerpunten in de belangenbehartiging is het verbreden van het aanbod van [betaalbare] woningen voor senioren in Waspik. Veel ouderen zitten nu nog ‘opgesloten’ in te grote huur- of koopwoningen; er is voor deze groep nauwelijks een passend aanbod in Waspik.

Een verregaande samenwerking tussen organisaties die zich op ouderen richten, is essentieel om een breed aanbod van activiteiten te kunnen realiseren.

Om zowel kwantitatief als kwalitatief over voldoende woningen voor senioren te kunnen beschikken zal er flink gebouwd moeten worden. Vooral aan appartementen die voldoen aan de wensen van de senioren, is een grote behoefte. Oudere senioren zouden graag vanuit hun

eigen woning willen doorstromen naar een huur- of koopappartement met een voor hen passende afmeting, soms groter maar meestal wil men kleiner gaan wonen.

Belangenbehartiging en ondersteuning vragen veel aan deskundigheid van betrokkenen. Ook de Vervoer- en Boodschappendienst Waspik [VBW] vraagt meer continuïteit en inspanning dan door vrijwilligers gedragen kan worden. In dat kader zou een professionele coördinator niet misstaan.

Voor de senioren is het voor de toekomst erg belangrijk, naast de genoemde samenwerking, dat het brede verenigingsleven in Waspik evenals het Sociaal Contact blijven bestaan. Voor het dorpsgevoel moeten de voorzieningen Den Bolder en 't Schooltje ook in de toekomst naast elkaar blijven bestaan.

De senioren kennen de Stichting Platform Waspik en nemen hieraan deel. Zij vinden het een goed en belangrijk instrument om de belangen van en voor Waspik te behartigen

2.4. Huurdersbelangenvereniging Samen Sterk

HBV Samen Sterk is de belangenorganisatie van huurders binnen woningcorporatie Casade. In 2015 heeft een fusie plaatsgevonden met Casade. Nadat de fusie gerealiseerd was, zijn er 55 van de 600 huurwoningen verkocht door de verhuurder. Ook bouwgrond van Casade in Waspik is verkocht aan een projectontwikkelaar die geen sociale woningbouw heeft gepleegd, maar er duurdere - in het middensegment passende - woningen heeft gerealiseerd.

Door de verkoop van woningen, dikwijls 'all alone' staande woningen [bv. één of twee woningen in een blok] en de verkoop van grond, is het lastig om weer terug te komen op het volume van 600 - bij de fusie overeengekomen aantal - huurwoningen. Inmiddels is vastgelegd in de prestatieafspraken dat er géén sociale huurwoningen meer verkocht mogen worden totdat het aantal huurwoningen weer boven de 600 zit.

Er is een regionale toewijzing. Uit die toewijzing blijkt dat de meeste woningen naar 'niet-Waspickers' gaan. Casade zegt dat er geen belangstelling is vanuit Waspik; HBV Samen Sterk betwijfelt dit. De vrijgekomen huurwoningen in Waspik zijn veelal grote huurwoningen. Ongeveer 50% van die huurwoningen bestaat uit twee-onder-een-kapwoningen. Als een van deze woningen leegkomt, wordt door Casade gekeken naar de streefhuur en deze bedraagt veelal € 750 en hoger. Dit is boven de huursubsidiegrens en deze prijs is, voor veel [jonge] mensen uit Waspik die willen huren, te hoog.

De grotere Waspikse huurwoningen worden in veel gevallen bewoond door senioren. Deze woningen kennen een relatief lage huur, omdat de huurder er langjarig woont. Die huurders zouden graag naar een kleinere [senioren]woning verhuizen, maar het probleem is dat deze er onvoldoende zijn en als zij er al zijn, gaat de te betalen huur meteen met minimaal € 150 omhoog. Een kleinere ruimte met een hogere huur is geen optie tot verhuizen.

HBV Samen Sterk heeft de navolgende wensen voor de nabije toekomst:

- Minimaal terug naar een contingent van 600 huurwoningen.

- Een op Waspik afgestemd woon- en zorgbeleid van woningen met een seniorenlabel.
- Een jaarlijkse realisatie van 15 sociale nieuwbouw tot een totaal van 750 woningen.
- De verhouding koop-huurwoningen terugbrengen naar 60 : 40.

Het zou wenselijk zijn dat de belangen uit Waspik goed vertegenwoordigd worden. Dit zou kunnen door een burgerinitiatief dat alle belangen uit Waspik oppikt en direct aankaart bij de gemeente. De Stichting Platform Waspik zou dat kunnen zijn, maar is dit niet volgens HBV Samen Sterk, omdat:

- Niet iedere belangengroep uit Waspik in het Platform vertegenwoordigd is.
- Het Platform daarom niet representatief is, al gedraagt het zich soms wel als zodanig. Zij spreekt dan bijvoorbeeld over huurdersbelangen of aantal huurwoningen zonder HBV Samen Sterk hierbij te betrekken of te consulteren.
- Het Platform categoriaal denkt. Er dient zich een vraagstuk aan en dan gaan ze wat doen. Beter zou zijn vanuit een gezamenlijke visie te vertrekken over wat er in Waspik in de nabije toekomst nodig zou moeten zijn.

2.5. Sociaal Cultureel Centrum Den Bolder

Wij hebben ervoor gekozen om Den Bolder en 't Schooltje een specifieke plaats te geven in deze notitie. De reden hiervoor is dat beide voorzieningen belangrijk zijn voor de inwoners van Waspik.

Sociaal Cultureel Centrum Den Bolder was en is hét ontmoetings- en uitgangscentrum, van Waspik waar voorheen de cultuur een dominantere plaats innam.

De nieuwe subsidievoorwaarden van de gemeente Waalwijk zijn inmiddels volledig erop gericht om de eenzame en kwetsbare mensen uit Waspik te

ondersteunen. Het subsidiebudget is hierdoor voor 100% een sociaal budget. Er worden nieuwe activiteiten voor de genoemde doelgroepen geïnitieerd vanuit Den Bolder, daar waar mogelijk met het Sociaal Contact Waspik en de Senioren Vereniging Waspik.

Den Bolder wil een 'huis' zijn voor de kwetsbare ouderen en eenzamen in Waspik. Zij doen dit door te verbinden, faciliteren en te stimuleren

Uiteraard blijft ook de cultuur alle aandacht krijgen, maar deze activiteiten moeten minimaal budgettair neutraal georganiseerd worden. De inzet zal zijn dat deze activiteiten in het totaal van het aanbod een financiële meerwaarde krijgen.

Om Den Bolder ook naar de toekomst een gezonde basis te geven is het belangrijk dat het gebouw een update krijgt om beide functies sociaal en commercieel mogelijk te maken.

Hiervoor zijn de navolgende initiatieven genomen:

- Een verbouwing die warmte en transparantie uitstraalt.
- De horecafunctie is enorm belangrijk en zou een breder aanbod moeten hebben, ook op het gebied van een simpele menukaart. De keukenfunctie moet hiervoor uitgebreid worden.
- Het aanvragen van een algemene vergunning om bovenstaande punten te kunnen waarmaken.
- Een bredere invulling creëren voor de grote ruimte voor bijvoorbeeld grotere bruiloften en verenigingsfeesten, waar nu bij de horeca in Waspik geen ruimte voor is.

Om Den Bolder een ontmoetingsplek te laten zijn voor kwetsbare ouderen en eenzamen, zou een modernisering van het gebouw noodzakelijk zijn.

Deze transitie die enerzijds onder druk staat door een subsidiekorting van € 16.500 en anderzijds een dreigend tekort op het verbouwingskrediet door stijgende prijzen vanwege Corona, gaat veel van het aanwezige personeel vragen. Daarnaast vraagt deze transitie om het maken van scherpe keuzes zodat de subsidie ingezet kan worden voor de genoemde nieuwe doelgroepen. De andere groepen worden gefaciliteerd in een beleid wat uitgaat van kostendekkend.

Voor het bestuur is het lastig om deze nieuwe opdracht vorm te geven en om Den Bolder tot hèt clubhuis/de woonkamer van het dorp te maken.

Den Bolder staat in de toekomst een (verregaande) samenwerking met 't Schooltje voor. Zij voorziet een mogelijke fusie als gevolg van financiële beperkingen, vrijwilligersproblematiek en overcapaciteit.

Ook zou volgens Den Bolder het volume van de bevolking van het dorp moeten stijgen, zonder het dorpskarakter af te breken. Er zouden nieuwe woningen in Waspik gebouwd moeten worden, waarbij de toewijzing in eerste instantie gericht moet zijn op mensen uit het eigen dorp.

In de toekomst zou meer moeten worden samengewerkt binnen het sociaal domein in Waspik. Dat vraagt coördinatie en afstemming en Den Bolder kan daarin faciliteren.

2.6. Buurthuis 't Schooltje

Buurthuis 't Schooltje heet formeel 'buurthuiskamer' en is een buurtvoorziening grotendeels gericht op Waspik-boven. Zij ontvangt geen activiteitsubsidie, wel subsidie voor huisvesting en energie. Het pand is van de gemeente Waalwijk. 't Schooltje kent een volledige horeca-vergunning. Horeca is belangrijk om de exploitatie rond te

krijgen en een kleine reserve te creëren om de nodige aanpassingen aan het gebouw te kunnen doen.

't Schooltje probeert een breed pakket van activiteiten aan te bieden aan de bewoners van Waspik-boven, waarbij mensen uit Waspik-beneden zeker niet worden geweerd. Zij probeert ook specifieke activiteiten te organiseren voor bijvoorbeeld alleenstaande ouderen [zoals de eetfunctie]. In dat kader wordt samengewerkt met het Sociaal Contact Waspik en de Senioren Vereniging Waspik

Alle voorzieningen in Waspik-boven - met uitzondering van Buurthuis 't Schooltje - zijn inmiddels weg. Daarnaast zijn er 22 nieuwe woningen gebouwd die - evenals bestaande woningen - veelal verkocht zijn aan jonge gezinnen. Waspik is toch een forensendorp aan het worden, mensen werken elders en wonen hier.

Het bestuur van 't Schooltje is zich aan het heroriënteren op de toekomst. Hierbij is het uitgangspunt dat Buurthuis 't Schooltje als voorziening moet blijven bestaan, aanvullend op en onderscheidend aan Sociaal Cultureel Centrum Den Bolder.

Hierdoor zal het aanbod in de toekomst ook meer vraaggericht vorm moeten krijgen. In dat kader wordt gedacht aan het opzetten van kleine steunpuntjes in 't Schooltje. Hierbij valt te denken aan een bakker, groenteboer etc. Geen permanente bezetting, maar een bepaald aantal uurtjes of dagdelen per week. Ook zou onderzocht moeten worden of er voldoende interesse is voor Kinderopvang in het gebouw.

*Het voortbestaan van
Buurthuis 't Schooltje
is wenselijk.
Daarvoor zou het
aanbod van
activiteiten meer
vraaggestuurd
moeten worden .*

In de heroriëntatie moet eveneens aandacht zijn voor de bestuurlijke continuïteit in de toekomst en het aantal vrijwilligers dat past bij de nieuwe visie. Het huidige vrijwilligersbestand is vergrijzend.

Om Waspik een leefbaar dorp te laten blijven en alle voorzieningen te handhaven zou Waspik moeten groeien. In Waspik-boven is er voldoende ruimte - voormalig voetbalveld, niet gebruikte agrarische grond - om te groeien naar 2.500 tot 3.000 bewoners. Meer bewoners maakt het aantrekkelijker voor de detailhandel [voeding en fruit].

Het bestuur van 't Schooltje is bekend met de Stichting Platform Waspik. Voorheen waren er diverse bewoners betrokken bij werkgroepen van het Platform, inmiddels is er slecht één bewoner van 'boven' nog actief bij het Platform.

Het bestuur van 't Schooltje ziet wel een belangrijke functie voor het Platform om alle voorzieningen ook in de toekomst in Waspik te behouden.

2.7. Stichting Platform Waspik

Stichting Platform Waspik komt voort vanuit het DOP [dorp ontwikkelingsplan] waarin diverse werkgroepen die bezig waren met de toekomst van Waspik, vertegenwoordigd waren.

Nu nog kent het Platform een werkgroepenstructuur. De werkgroepen kiezen hun eigen vertegenwoordiger. Ook zijn er leden in het Platform die vooral betrokken zijn bij bevolkingsvraagstukken, maar geen werkgroep of vereniging vertegenwoordigen. Door deze gekozen structuur kunnen in het Platform Waspik ook tegengestelde belangen aan de orde komen die dan besproken worden.

Het Platform is actief op een breed terrein: wonen, werk en verkeer, sociaal contact, milieu [buurtkracht], maar kent ook uitvoerende activiteiten [stratenloop en klauterwoud].

Stichting Platform Waspik werkt vooral vraaggestuurd en minder vraaggericht. Veelal komt de vraag van de gemeente Waalwijk, ook al is daarbij sprake van enige willekeur. Het Platform is van mening dat zij in Waspik voldoende naamsbekendheid heeft. Bij thema-avonden is de opkomst groot. Via de dorpskrant en website verantwoordt het Platform zich.

Het Platform Waspik vindt het belangrijk, dat er ook in de toekomst voldoende diversiteit blijft in de bevolkingsopbouw; er is enige angst voor vergrijzing. Om dit te realiseren is er meer verscheidenheid in het aanbod van nieuwe woningen nodig.

Voldoende diversiteit in het aanbod van woningen en een groei van het aantal inwoners is noodzakelijk voor het voortbestaan van Waspik.

Het verenigingsleven in Waspik is goed georganiseerd en zal ook in de toekomst een belangrijke pijler blijven. Den Bolder als sociaal-cultureel ontmoetingscentrum was en blijft belangrijk ook naar de toekomst.

De nieuwe opdracht voor Den Bolder is bij de Stichting Platform Waspik niet bekend.

Het Platform ziet ook naar de toekomst haarzelf als een belangrijke schakel in de Waspikse samenleving; zij kan partijen verbinden. Het Platform ziet zich meer als facilitator en daar waar mogelijk als katalysator en minder als belangenbehartiger van specifieke wensen uit Waspik.

Het vertrekpunt van handelen zullen vooral vraagstukken zijn die de gehele gemeenschap raken. Om dit goed vorm te geven zou het Platform meer proactief moeten handelen, en wensen en visie actief moeten profileren naar politiek en gemeente. Het Platform is zich bewust dat zij moeten nadenken over haar functie in de toekomst en welke verantwoordelijkheden daar dan bij passen.

3. De gemeente Waalwijk

Over het algemeen is het gevoel in Waspik dat de gemeente Waalwijk nauwelijks een kerngericht beleid voert, maar vooral een algemeen beleid. De uitwerking van dit beleid wordt door menigeen ervaren als 'top down'.

De jongeren hebben het gevoel dat er in Waalwijk geen betrokkenheid is bij het dorp Waspik. Het gaat om Waalwijk; daar gaat alle aandacht naar toe.

Ook de leeftijdsgroep 30 tot 55 evenals de senioren hebben het gevoel dat Waspik op het tweede plan komt. Op het gemeentehuis worden plannen gemaakt voor Waspik die èn niet met de bevolking van Waspik gecommuniceerd worden èn waarop de Waspikse bevolking geen invloed heeft. Het wordt als sterk top-down-denken ervaren.

Dat dit beleid gevoerd kan worden, ligt ook aan het feit dat Waspik zelf geen initiatieven neemt haar belangen te communiceren. Het is vooral een reactief gevoel.

HBV Samen Sterk heeft eveneens het gevoel dat Waspik minder belangrijk is voor de gemeente dan de grote kern Waalwijk. Ook geldt dit voor Casade. De gemeente is niet proactief met het informeren van de mensen in Waspik of de huurdersvereniging als het gaat om zaken die voor hen van belang zijn. Veelal zijn ontwikkelingen al ingezet en pas daarna worden mensen in Waspik geïnformeerd.

Het beleid van de gemeente Waalwijk is, dat van alle nieuwbouw in de gemeente 25% sociale woningbouw moet zijn. Voor Waspik - waar mogelijk 21 woningen gebouwd mogen gaan worden - zijn dit slechts 5 huurwoningen. Mede hierdoor leeft niet het gevoel dat de gemeente Waalwijk een kleine-kernen-beleid voert.

De Stichting Platform Waspik wordt niet altijd betrokken bij de door gemeente Waalwijk gewenste ontwikkelingen in Waspik. Het Platform had bijvoorbeeld geen rol of betrokkenheid bij de plaats van de nieuwe sporthal, geen rol in de nieuwe opdracht voor Den Bolder, maar werd wel weer betrokken bij Buurkracht en voorheen school De Brug.

Het gevoel wordt gedeeld, dat de inwoners onvoldoende betrokken zijn en worden bij de plannen die de gemeente Waalwijk met Waspik heeft.

Het Platform is van mening dat bij de gemeente Waalwijk het algemeen gevoel bestaat, dat de gemeente plannen maakt die goed zouden zijn voor Waspik, zonder deze vooraf te toetsen of af te stemmen met de inwoners van Waspik. Ook hier speelt, dat het Platform zelf geen proactieve rol naar de gemeente neemt, waardoor het pas achteraf geconfronteerd wordt met genomen besluiten.

Ondanks het feit dat twee personen uit Waspik in de gemeenteraad zitten, klinken de wensen en belangen onvoldoende door bij de gemeente Waalwijk. Het strategisch document hoe Waalwijk eruit moet gaan zien in 2025 is een treffend voorbeeld dat binnen de gemeente onvoldoende ruimte en aandacht is voor een kleine-kernen-beleid.

4. Onze aanbevelingen

In het algemeen kan geconcludeerd worden dat het dorp Waspik een prima plek is om te wonen, te recreëren en in op te groeien. De voorzieningen in het dorp voldoen aan de wensen van de bewoners. Uiteraard blijven er wensen, maar de basis van Waspik is iets om trots op te zijn.

Toch beluister je dat er naast wensen een vorm van kritiek is op de beleidsmakers op het gemeentehuis in Waalwijk, maar ook op de resultaten van dat beleid. Centraal staat daarin enerzijds dat menig bewoner het gevoel heeft dat Waspik op de tweede plaats komt en anderzijds dat bewoners graag betrokken willen worden bij ontwikkelingen die het dorp aangaan.

Waspik is een heerlijke plek om te wonen, te recreëren en in op te groeien.

De vraag aan de werkgroep was of Waspik in deze vorm toekomstbestendig is om een leefbaar en vitaal dorp te blijven. De angst voor vergrijzing is aanwezig, wat uiteraard uitstraling heeft op het verenigingsleven en de vitaliteit van dit verenigingsleven. Deze angst kent een reële ondertoon als geen [nieuwe] initiatieven worden genomen gericht op de vitaliteit van het dorp.

Binnen het dorp is voldoende [creatieve en innovatieve] potentie aanwezig om ook naar de toekomst Waspik te behouden als een vitaal dorp met een rijk verenigingsleven. De basis daarvoor moet wel zijn dat er ook in de toekomst voldoende aandacht is voor een bevolkingsopbouw waarin ook starters en jonge gezinnen hun plaats kunnen vinden. Dit vormt de basis voor onze aanbevelingen.

Uit de interviews komt naar voren dat de woningmarkt ook in Waspik redelijk op slot zit. Er is een beperkte nieuwbouw geweest, maar het aantal huurwoningen is teruggelopen. Voor senioren die graag kleiner zouden willen gaan wonen, is er een onvoldoende, of onvoldoende betaalbaar aanbod. Ook starters hebben nauwelijks kansen op de huurmarkt.

Het zou de Stichting Platform Waspik sieren als zij zich sterk zou maken om op de huurmarkt de prioriteit te leggen bij betaalbare woningen voor jongeren en daarnaast, dat in het toewijzingsbeleid van Casade wordt opgenomen dat deze woningen met voorrang worden toegewezen aan jongeren uit Waspik.

4.1 De vitaliteit in bevolkingsopbouw garanderen

Om voldoende vitaliteit in bevolkingsopbouw naar de toekomst te garanderen - daarbij opgetekend dat de senioren van Waspik graag in het eigen dorp willen blijven wonen en starters e.d. een [huur]woning kunnen krijgen - zijn wij van mening dat er in de komende jaren in Waspik meer woningen gebouwd moeten worden. Hierdoor kan een evenwichtige bevolkingsopbouw blijven bestaan of zelfs worden verbeterd.

Wij onderschrijven het standpunt van HBV Samen Sterk dat de verhouding van koop en huur naar 60 : 40 procent zou moeten groeien. Om daar gevolg aan te geven is het nodig dat het aantal sociale huurwoningen in de komende jaren gaat groeien naar minimaal 750 woningen. Daarnaast, dat er meer mogelijkheden komen voor gedifferentieerde [betaalbare] nieuwbouw voor middeninkomens en voor Waspikse ouderen die nu nog 'vast zitten' in een [koop]woning.

Naast de gewenste stijging van huurwoningen is het eveneens noodzakelijke dat het volume koopwoningen gaat groeien. Hierdoor stijgt het aantal inwoners in Waspik en ontstaan er meer mogelijkheden voor het midden- en kleinbedrijf om als bedrijfstak te kunnen blijven bestaan.

Nieuwe woningen kan ook meewerken om de vraag naar woningen vanuit de bewoners uit Waspik te beantwoorden. Centraal in het groeiproces moet staan dat het volume het dorpsgevoel niet in de weg zal staan en de sociale cohesie niet verstoord. Wij adviseren om het gewenste volume nog nader te laten onderzoeken.

Om nieuwbouw in Waspik mogelijk te maken is het belangrijk dat er grond beschikbaar komt om te bouwen. Zeker voor de sociale huurwoningen dient er enig volume te zijn om betaalbaar te kunnen bouwen. Door de verkoopstrategie van Casade van een aantal jaren geleden komen renovatieprojecten in de Irenestraat, Julianastraat en Bernhardstraat in de knel, omdat een aantal woningen inmiddels in particulier bezit is.

Toch lijkt het ons niet juist groenvoorzieningen op te offeren om meer woningen te kunnen bouwen. Een betere optie zou kunnen zijn alle energie te steken in het vinden van nieuwe locaties. Hiervoor willen wij een aantal suggesties aandragen, daarbij opmerkend dat wij niet onderzocht hebben of deze opties ook haalbaar zijn. Onderstaande suggesties zijn dan ook meer een denkrichting.

- De eerste suggestie is te onderzoeken of op het voormalig voetbalterrein in Waspik-boven geen nieuwbouw voor sociale huurwoningen mogelijk is.

- De tweede suggestie is om sportvoorzieningen die nu nog in het dorp liggen [sporthal, tennisclub] te verplaatsen naar de rand van het dorp in de nabijheid van de terreinen van VV Waspik.
- De derde suggestie is een bouwlocatie te realiseren tussen de Margrietlaan, het Halve Zolenpad en de Benedenkerkstraat. Dit perceel was al eerder als bouwlocatie aangemerkt.
- De vierde suggestie is een bouwperceel creëren ten zuiden van de Stadhoudersdijk en ten westen van de Spoorstraat tot aan de Waspikseweg.
- De vijfde suggestie is een bouwperceel te realiseren ten westen van de Schotse Hooglanderstraat en ten oosten van de Waspikseweg tot ongeveer de oude 's-Gravenmoerseweg

Het centraliseren van de sport - zie suggestie 2 - kan een meerwaarde betekenen voor de clubs. Zij kunnen dan gezamenlijk zoeken naar middelen om de financiële stabiliteit van de vereniging te waarborgen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het oprichten van een gezamenlijke energievereniging [zonnepanelen] en om bijvoorbeeld het onderhoud eveneens in gezamenlijk beheer te nemen. De binnen het dorp vrijkomende grond zou dan ingezet kunnen worden om aldaar [sociale] huurwoningen te gaan bouwen.

4.2. Sociaal Cultureel Centrum Den Bolder

In dit kader moeten we toch even stilstaan bij de nieuwe opdracht die Den Bolder heeft gekregen van de gemeente Waalwijk.

Het lijkt erop dat het gemeentebestuur in haar denken is vertrokken vanuit problematieken. Een probleem als 'eenzaamheid' vraagt uiteraard alle aandacht, maar dit probleem is niet alleen het probleem van senioren of kwetsbare mensen in Waspik. Eenzaamheid komt voor bij alle leeftijdsgroepen in de samenleving. Het vraagt dan ook een bredere en integrale aanpak.

Den Bolder wil een 'huis' zijn voor de kwetsbare, ouderen en eenzamen in Waspik. Zij willen dit realiseren door te verbinden, faciliteren en te stimuleren. Dit is een loffelijk streven, maar vraagt veel van bestuur, manager en medewerkers om de gewenste transitie met succes af te

ronden. Deze transitie vraagt immers meer dan alleen een interne verandering. Het vraagt veel aandacht en communicatie met diverse partijen in Waspik: gebruikers, samenwerkingspartners en de plaatselijke horeca.

Deze nieuwe opdracht kan van toegevoegde waarde zijn voor Waspik, maar vraagt wel een enorme omslag in denken en vaardigheden. De vraag is of binnen de huidige formatie van Den Bolder deze omslag gemaakt kan worden. Het is niet aan ons om daar een waardeoordeel over te geven, maar een waarschuwing lijkt ons op haar plaats.

De opdracht om het 'huis' te zijn voor de kwetsbare, ouderen en eenzamen in Waspik kan

nooit alleen gerealiseerd worden vanuit Den Bolder. Hiervoor heb je samenwerkingspartijen nodig die al werkzaam zijn op dat gebied, zoals: Senioren Vereniging Waspik, Sociaal Contact Waspik, de Zonnebloem, Samen Top, Thuiszorg, team Wijz enz. Die samenwerking moet gelijkwaardig zijn en daar waar nodig faciliterend en ondersteunend. Wij willen ervoor pleiten de op dit gebied al ontwikkelde initiatieven niet over te nemen, maar

deze te laten waar ze nu plaatsvinden. In dit kader willen wij als voorbeeld noemen: de samenwerking tussen eetcafé Hieriest en Samen Top.

Om dat te bereiken zou Den Bolder meer een netwerkorganisatie moeten worden die samenwerkt met eerdergenoemde partijen. Een netwerkorganisatie die vraaggericht werkt en ook in staat is vraaggericht te werken. Dit vraaggericht werken vereist van medewerkers kennis van groepsprocessen en vaardigheden om initiatieven niet over te nemen, maar deze te gaan ondersteunen.

Een goede ondersteuning van de burger vraagt o.a. inzicht in het zelf-organiserend vermogen van die burger. Daarnaast inzicht in de cultuur en leefwereld van de burger in de kleine micro-samenleving waarin zij wonen. Dit vereist eveneens kennis op het gebied van samenwerkingsprocessen met ambtenaren en andere [vrijwilligers] partijen in het sociaal domein. Dit impliceert in feite het uitvoeren van welzijnswerk.

Als het 'huis' zijn voor kwetsbare ouderen en eenzamen het doel is, moet ook gekeken worden naar de inzet van het gebouw om deze doelstelling te realiseren.

In onze opinie zou Den Bolder meer een dorps-huis moeten worden, dan een sociaal-cultureel centrum. Ontmoeting en recreatie zouden een speerpunt moeten zijn in het beleid en bij het inzetten van medewerkers. Dit is nodig om de samenredzaamheid te bevorderen. Dit kan worden versterkt door het geven van informatie en advies of het gericht doorverwijzen bij vragen of problemen van persoonlijke en/of maatschappelijke aard.

Ontmoeting en recreatie, evenals dienstverlening en voorlichting zouden de pijlers van/voor Sociaal Cultureel Centrum Den Bolder moeten worden.

Uiteraard moet de cultuur een blijvende plaats hebben, maar hierbij past een andere definitie: het bevorderen en stimuleren van deelname van individuen aan cultuuruitingen, gericht op [persoonlijke] creatieve ontplooiing en kunstbeoefening.

In een 'dorpshuis-functie' past eveneens een op de doelgroepen gericht faciliterend beleid. Hierbij hoort in onze ogen een gedifferentieerd verhuur- en horeca-beleid. Met een gedifferentieerd verhuurbeleid wordt bedoeld dat activiteiten voor en door genoemde doelgroepen niet alleen vrijgesteld moeten worden van huurpenningen, maar eveneens een op deze groepen geënt prijsbeleid van de horeca. Het huidige prijsbeleid past blijkbaar bij die doelstelling, gezien het grote gebruik van het centrum.

Wij gaan hier het verhuurbeleid van Den Bolder verder niet uitwerken, daar dit de verantwoordelijkheid is van de bestuursleden van Den Bolder. Zij zijn bekwaam genoeg om tot een goed exploitatiebeleid te komen.

Wel willen wij nog een opmerking maken ten aanzien van de horeca in Den Bolder. Horeca is een cruciaal onderdeel om de exploitatie van Den Bolder rond te krijgen. Bij de prijsbepalingen adviseren wij een tweetal prijzen te gaan hanteren: een tarief voor de doelgroepen van Den Bolder in overeenstemming met de opdracht van de gemeente Waalwijk en voor de prijzen die gevraagd worden bij para- en commerciële activiteiten.

Wij vragen niet om een verlaging van de huidige prijzen, maar pleiten voor een verhoging van de consumptieprijzen bij grote culturele en/of grote andersoortige activiteiten. Deze moeten in verhouding staan met de prijzen van de plaatselijke horeca. Het exploitatiebeleid moet gericht zijn op de meerwaarde voor Waspik en niet op het concurreren met de plaatselijke horeca.

Geadviseerd wordt een gedifferentieerd prijsbeleid te gaan hanteren wat betreft de horeca in Den Bolder.

Den Bolder is, volgens de interviews, een zeer belangrijke pijler in Waspik. Dit beeld is vooral gebaseerd op het jaren gevoerde beleid. Iedere leeftijdscategorie heeft 'beelden' bij Den Bolder en is van mening dat deze voorziening zeker moet blijven bestaan. Deze grote waardering uit de bevolking komt ook omdat iedere doelgroep er haar plaats had van jong tot oud.

De nieuwe opdracht mag dit vertrouwen niet in de weg staan. Ook jongeren, vrouwen, culturele minderheden etc. moeten een plaats krijgen in Den Bolder en daarvoor waar nodig ondersteuning kunnen krijgen. Daarom achten wij de naam 'dorpshuis' beter passen, omdat deze een integrale gedachte uitstraalt. Geen huis voor alleen kwetsbaren, ouderen en eenzame mensen [die uiteraard alle aandacht moeten krijgen] maar een 'huis' voor Waspik in het sociaal domein.

De positie van jongeren hebben wij terloops aangetipt, omdat dit niet echt terugkomt in de taakopdracht voor Den Bolder. Toch zijn jongeren een onmisbare schakel in een vitaal dorp. Jongeren hebben het recht betrokken te worden bij de ontwikkelingen in het dorp, maar eveneens het recht dat er aandacht wordt besteed aan hun wensen. Den Bolder kan hierin faciliteren zowel naar de jongeren toe als naar Tavenu. Samen moeten zij in staat zijn om

ook belangen van jongeren te ondersteunen, zodat ook zij voldoende kansen krijgen op een mooie toekomst.

Wij onderschrijven de gedachte van Den Bolder om een samenwerking aan te gaan met 't Schooltje. Wij adviseren nader te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om in de toekomst te kunnen komen tot een vergaande samenwerking of fusie ter versterking van de positie van zowel Den Bolder als 't Schooltje. Wel moet hierbij opgemerkt worden, dat bij een eventuele vergaande samenwerking of mogelijke fusie er voldoende aandacht moet blijven voor de positie en activiteiten van 't Schooltje. Een krachtenbundeling kan alleen een meerwaarde hebben als er een gedecentraliseerd beleid gevoerd gaat worden.

4.3 Buurthuis 't Schooltje

Wij zijn van mening dat 't Schooltje moet blijven bestaan als buurthuis c.q. als buurthuis-kamer voor de bevolking van Waspik-boven. Zoals vermeld in het vorige subhoofdstuk adviseren wij nader onderzoek naar de mogelijkheden voor een samenwerking met Den Bolder, waarbij de authenticiteit van 't Schooltje wordt gegarandeerd.

Wij pleiten ervoor om kleinschalige inloop-mogelijkheden op wijkniveau [Waspik-boven] te behouden. De fysieke bereikbaarheid van een voorziening is daarbij essentieel. Centraliseren zou impliceren dat er opnieuw een van de nog weinig resterende voorzieningen in Waspik-boven wordt opgeheven.

Buurthuis 't Schooltje moet blijven bestaan. Er liggen meerdere kansen op het gebied van een goede samenwerking met Den Bolder.

Daarnaast hebben wij aangegeven dat juist in Waspik-boven [sociale] woningbouw mogelijk zou moeten zijn, waardoor het aantal inwoners en de bevolkingssamenstelling hier zal toenemen en verbeteren. Ook voor kwetsbaren, eenzamen en ouderen in Waspik-boven is het van belang dat er op loopafstand een ontmoetingsmogelijkheid aanwezig is.

Ook 't Schooltje zal de samenwerking met andere partijen in het sociaal domein moeten opzoeken en bijvoorbeeld kunnen onderzoeken of een samenwerkingsverband met Den Bolder tot de mogelijkheden behoort. In dit kader spreken wij dus niet primair over fuseren, maar over samenwerking.

Die samenwerking zou veel meer moeten liggen op het delen van kennis en ervaringen, en het verminderen van de kwetsbaarheid van 't Schooltje [vrijwilligers]. Gezien het streven van Den Bolder om te verbinden, te faciliteren en te stimuleren en het feit dat Den Bolder beschikt over professionele medewerkers zou in de nieuwe taakopdracht van Den Bolder deze samenwerking prima passen.

Iedere kern vraagt haar eigen aanpak afgestemd op de vragen uit de samenleving. In dit kader onderschrijven wij de wens van het bestuur van 't Schooltje om te onderzoeken of het mogelijk is detailhandel in een afgeslankte vorm [buurtwinkeltje] een plaats te geven in het gebouw. Wij pleiten er dan ook voor dit idee eens voor te leggen aan de lokale detailhandel.

Om 't Schooltje als voorziening een plaats te geven voor vragen uit de samenleving zou onderzocht moeten worden of organisaties van dienst- en hulpverlening [team Wijz, Casade als voorbeeld] voor hun spreekuur-op-afpraak niet gebruik kunnen maken van 't Schooltje. Uiteraard past hierbij ook het onderzoek naar kinderopvang e.d.

4.4. Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk is en blijft de hoeksteen van het verenigingsleven. Geen vrijwilligers, geen verenigingsleven. In tijden waarin burgers het druk hebben met werk, opvoeding, sociaal netwerk of graag willen genieten en gebruikmaken van een voor hen georganiseerd aanbod, is de continuïteit van het vrijwilligerswerk kwetsbaar. Gelukkig zijn er in Waspik veel gezonde verenigingen met veel vrijwilligers. Den Bolder kent bijvoorbeeld 200 vrijwilligers.

De continuïteit van het vrijwilligerswerk zit wat meer in de verdrukking wat betreft bestuurders en bij activiteiten voor senioren, maar ook 't Schooltje kent problemen door vergrijzing bij de uitvoering van haar activiteiten.

Om het vrijwilligerswerk ook naar de toekomst aantrekkelijk te houden, zou het goed zijn hier nog eens specifiek naar te kijken en hiervoor landelijke analyses en aanbevelingen te gebruiken. Er wordt nog erg traditioneel aangekeken tegen vrijwilligerswerk waardoor de [tijd]belasting vaak onnodig hoog is. Het nadenken hierover zou moeten gaan in de richting van korte-termijn-vrijwilligers die een bepaalde 'klus' doen en minder naar het werven en binden van vrijwilligers voor een langere tijd. Dit vraagt niet alleen een flexibele geest als bestuurder, maar vraagt ook veel van de begeleiding.

Iedereen die iets voor een ander wil doen of die zich wil inzetten voor een vereniging wil dit doen in een prettige omgeving en wil o.a. duidelijkheid over de taak en verantwoordelijkheid. Waardering is eveneens een zeer belangrijk onderdeel voor het vrijwilligerswerk. Sportverenigingen weten dit over het algemeen goed vorm te geven, maar kleinere organisatie hebben hier echter vaak meer moeite mee. Alleen een compliment is niet altijd voldoende dus moet gezocht worden naar andere vormen van waardering, zoals een vrijwilligers- of onkostenvergoeding, het krijgen van gadgets beschikbaar gesteld door sponsors, enz.

Het werven en behouden van vrijwilligers vraagt een nieuwe kijk op de organisatie en bijvoorbeeld waarderingsmogelijkheden.

Wij verwachten dat samenwerking in het sociaal domein een oplossing kan zijn voor het vrijwilligerswerk. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan een jaarlijks vrijwilligersfeest in Den Bolder voor alle vrijwilligers in het sociaal domein.

Daarnaast pleiten wij ervoor dat vrijwilligers die zich jarenlang inzetten voor hun naasten een jubileum zouden moeten kunnen vieren in het buurthuis of dorps huis alwaar zij werkzaam zijn. Hiervoor moeten wel duidelijke normen vastgesteld worden zoals aantal

jaren actief en de hoeveelheid inzet. Dit zou haar weerslag moeten krijgen in een vrijwilligersbeleid.

Een vrijwilligersbeleid dat overal in het sociaal domein in Waspik in structuur en opzet hetzelfde zou moeten zijn en alleen in de uitwerking nuanceverschillen kan hebben; oudere vrijwilligers vragen immers wat anders, dan jongere vrijwilligers. Den Bolder - al jarenlang werkend met vrijwilligers – dat waarschijnlijk al een vrijwilligersbeleid heeft, zou haar kennis hierover kunnen delen met andere partijen in het sociaal domein.

Wij pleiten ervoor om de coördinatie van het project VBW - dat een te grote belasting en verantwoordelijkheid kent voor de vrijwilligers - onder te brengen bij Den Bolder en te onderzoeken of dit project uitgebouwd zou kunnen worden. Wij denken, doordat Den Bolder werkt met professionals, dat dit mooie initiatief aldaar ook toekomstbestendig zal zijn.

4.5. Samenlevingsopbouw

Uit de interviews werd duidelijk dat er wensen waren naar de toekomst, zowel wat betreft de schaalgrootte als op het terrein van het behoud van de voorzieningen, detailhandel, meer gedifferentieerde horeca, sporthal, vervoer enz.

Heel belangrijk bij groei blijft het bewaken en bewaren van de sociale cohesie in Waspik. Meer nieuwbouw en rotatie van senioren naar voor hen passende huisvesting zal ertoe leiden dat er meer mensen van buiten Waspik in het dorp komen wonen.

Om Waspik als een vitaal dorp te behouden moeten er voortdurend inspanningen gedaan worden om dit te bewerkstelligen. Dat noemen we in dit stuk samenlevingsopbouw.

Bij de aanbevelingen voor Den Bolder hebben wij gepleit voor een tweesporenbeleid. Het gebouw Den Bolder als voorziening èn het brede sociaal domein. Het begeleiden van dit tweesporenbeleid vraagt veel van het bestuur van Den Bolder en de vraag is of het bestuur bij machte is deze opdracht zelfstandig vorm te geven. Wij denken dat het bestuur van Den Bolder prima in staat is om voor een groot deel de transitie te begeleiden, daar haar kennis vooral ligt op het exploiteren van het gebouw en het organiseren van een sociaal-cultureel aanbod, maar dat dit minder ligt op het ontwikkelen van samenlevingsprocessen.

Ten aanzien van de invulling van de samenlevingsfunctie pleiten wij ervoor deze niet alleen over te laten aan de gemeente Waalwijk, maar de Stichting Platform Waspik hierin een belangrijke taak te geven. De gesubsidieerde taken die Den Bolder moet uitvoeren, krijgen op deze wijze meer betrokkenheid en draagvlak in Waspik.

4.6. Stichting Platform Waspik

Het Platform geeft aan actief te zijn op een breed terrein: wonen, werk en verkeer, sociaal contact en milieu. Zij richt zich vooral op bevolkingsvraagstukken en burgerparticipatie en dan voornamelijk op kleinschalige projecten.

Wij denken dat het goed is dat er in Waspik een Platform actief is en gezien de werkgroepenstructuur moet het mogelijk zijn ook een representatief platform te zijn.

Wij adviseren het Platform om vooral geen rol als 'dorpsraad' te ambiëren. Een dorpsraad zou dan de toetsers zijn van burgerinitiatieven en deze rol ligt bij de gemeenteraad van Waalwijk. Het platform zou meer moeten werken als facilitator en daar waar nodig als katalysator. Hoe breder het Platform van samenstelling is hoe meer kansen er zijn dat bevolkingsvraagstukken met tegengestelde belangen er besproken kunnen worden.

Bij Stichting Platform Waspik denken wij aan een 'open' structuur. Er zal een brede basis moeten zijn van werkgroepen die zich inzetten binnen het sociaal domein, natuur en recreatie en die deel uitmaken van het Platform. Maar ook bij nieuwe burgerinitiatieven moeten leden van het burgerinitiatief de mogelijkheid hebben [tijdelijk] toe te treden tot het Platform. Dit niet met de bedoeling om goedkeuring te verkrijgen voor het nieuwe initiatief, maar juist om het gesprek met elkaar te kunnen voeren over het initiatief en de mogelijke gevolgen voor de Waspikse samenleving.

Het zou goed zijn voor de Stichting Platform Waspik dat zoveel mogelijk organisaties en verenigingen uit vooral het sociaal domein deelnemen aan het Platform. Hierdoor wordt het draagvlak versterkt. Dit vraagt een open bestuurscultuur, waardoor er dynamiek blijft in het Platform.

Het Platform is al een belangrijke schakel in de Waspikse samenleving en kan partijen verbinden. Daarnaast zou het Platform ernaar moeten streven een vaste gesprekspartner te zijn van de gemeente Waalwijk. Dit vraagt een meer proactieve opstelling van het Platform. Samenlevingsvraagstukken en andere vraagstukken die Waspik aangaan zouden al bij het begin van de beleidsontwikkeling moeten worden neergelegd bij het Platform. Dit omdat het Platform de schakel is naar de bevolking; de schakel om de bevolking te betrekken. De proactieve rol betekent ook dat het Platform de gemeente Waalwijk rechtstreeks aanspreekt en informeert over deze vraagstukken.

Om haar positie te versterken zou het Platform daarom minimaal tweemaal per jaar een voortgangsgesprek moeten hebben met het College van B&W. De gemeente Waalwijk moet ervan doordrongen worden dat - wanneer het gaat om beleid voor Waspik - het Platform als partner betrokken moet worden. Bij de uitwerking van het beleid kunnen werkgroepen en burgerinitiatieven uit Waspik de voortgang monitoren.

Naast een proactief beleid richting de gemeente Waalwijk moet het Platform eveneens haar voelsprietten uitsteken binnen de Waspikse bevolking. Daar waar partijen niet betrokken zijn in het Platform moeten deze wel op de hoogte zijn dat er een Platform is, welke hun belangen of verzoeken kan ondersteunen - zonder deze over te nemen - en deze door kan leiden naar veelal de gemeente Waalwijk of de lokale politiek. Dit vraagt veel van de communicatie en de verantwoording. Zoals dat momenteel gebeurt, lijkt dat onvoldoende.

Het is van belang dat de Stichting Platform Waspik zich helderder profileert en dat het kiest voor een proactieve rol richting gemeente Waalwijk evenals het meer uitzetten van haar voelsprietten binnen de bevolking van Waspik.

Interessant is met verschillende partijen te onderzoeken of het mogelijk is een [digitale] weekkrant te ontwikkelen, waarin alles wat er in Waspik plaatsvindt of gaat plaatsvinden gepubliceerd wordt.

Als laatste willen wij pleiten voor een hechte en horizontale samenwerking tussen het Platform Waspik en het Sociaal Cultureel Centrum Den Bolder. Het Platform zou mede opdrachtgever moeten zijn of betrokken moeten zijn bij de prestatieafspraken van Den Bolder met de gemeente Waalwijk.

5. Tot slot

Wij kunnen in deze notitie niet tot in detail ingaan op taken en verantwoordelijkheden, maar kunnen wel denkrichtingen aangeven.

Het dorp Waspik kent veel potentie als vitale gemeenschap, maar zou dit nog verder kunnen uitbouwen door de samenwerking op allerlei gebied nog beter in te vullen.

Samenwerking vraagt om een gelijkwaardige en open relatie, met respect voor elkaars positie en belangen. Het vraagt om decentraal te denken en in bepaalde gevallen centraal te opereren. Dit vraagt veel van de bestuurskunst. Kleine - soms persoonlijke - belangen moeten opzijgezet kunnen worden om het algemeen belang te dienen.

In Nederland moeten jaarlijks 100.000 woningen gebouwd worden; een kans om van dit voornemen een klein deel in te laten vullen in Waspik. Meer woningen zal betekenen meer inwoners wat goed is om de leefbaarheid en vitaliteit van Waspik ook in de toekomst te bestendigen. Meer inwoners betekent dat de detailhandel, horeca enz. ook in de toekomst een goede boterham kan verdienen, maar ook uitgedaagd zal worden tot vernieuwingen om aan de wensen van de inwoners te blijven voldoen.

De basis voor dit onderzoek was wat er nodig zou zijn voor Waspik om ook in de toekomst toekomstbestendig te kunnen zijn. Deze notitie zou hieraan een bijdrage moeten leveren zodat Waspik een vitaal dorp met een rijk verenigingsleven en voorzieningen - dienend aan de wensen van de dorpsgemeenschap - ook in de toekomst zal blijven bestaan.

Literatuurlijst

- Club van Teun [2016] *Het nieuwe verenigen* Grafi-id, Waalwijk
- Diverse publicaties over kleine kernen
- Gemeente Waalwijk [2017] *Samen werken aan de toekomst, strategische visie Waalwijk 2025*
- Provincie Noord-Brabant [1947] *Praeadvies Welvaartsplan*
- Roomer, Avalon [2020] *Voorzieningen voor een leefbaar en vitaal Waspik*, Avans Hogeschool
- Zedler, David [2019] *Samen Leven in Waspik, een onderzoek naar de terugloop van het aantal jongvolwassenen in Waspik*, Avans Hogeschool
- Zeidler, David. (2019) *Samen Leven in Waspik, een onderzoek naar de terugloop van het aantal jongvolwassenen in Waspik*. Avans Hogeschool